І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVII. Ч. 242. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 20-го ГРУДНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 20, 1960 No. 242. VOL. LXVII.

КЕННЕДІ ЗАВЕРШИВ ФОРМУВАННЯ СВОГО УРЯДУ

НАРАДЖУЄТЬСЯ З ДЕМОКРАТИЧНИМИ ПРОВІДНИКАМИ КОНҐРЕСУ В СПРАВІ ПРОГРАМИ

Даглес Діллон

Роберт Кеннеді

Палм Біч, Флорида. — Новообраний президент Джан Ф. Кеннеді при кінці минулого тижня докінчив організацію свого уряду і на понеділок і вівторок, 19-го і 20-го грудня запросив до себе демократичних провідників в справі здійснювання програми в Конґресі. До Палм Біч прибувають спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн і сенатор - демократ із Монтани Майк Мансфілд, який є передбачений на провідника демократів в Сенаті на місці віце - президента сенатора Линдона Б. Джансона. Гадають, що Джансон гратиме велику ролю в Конґресі, бо він має впливи між сенаторами, як довголітній провідник демократів в Сенаті. Провідник демократів в Палаті Репрезентантів конґресмен Джан МекКормек із Массачусетс не міг прибути, бо має багато праці в своюму стейті. За найважливіші законопроєкти в новому 87-му Конґресі вважають такі: Федеральна допомога для старших осіб в рамках соціяльного забезпечення; допомога районам із більшим числом безробітних; збільшення мінімальної платні за годину праці з одного доляра до $1.25; федеральна допомога шкільництву. Кеннеді думає і про те, щоб змінити реґулямін праць Сенату, щоб внеможливити довгу обструкцію в цій Палаті Конґресу, але при цій справі негайно прийти може до розбиття між південними і північними демократами. Кеннеді найменував в неділю 18-го грудня п-і Елізабет Смит із Каліфорнії на скарбника ЗДА, яка переїме цей пост від республіканки п-і Айви Бейнер Пріст.

В суботу 17-го грудня президент - елект Джан Ф. Кеннеді закінчив вибір свого кабінету, найменувавши на пост головного пошмайстра Дж. Едварда Дея. 46-річний правник Едвард Дей не є активним політиком, він працював як виконний урядовець в забезпеченевій компанії в Каліфорнії. Тепер він буде керувати одним із найбільших підприємств у світі, бюджет якого виносить $3,800,000,000 річно, в тому майже $800,000,000 дефіциту. В п'ятницю 16 грудня Кеннеді найменував на секретаря скарбу республіканця Даґлеса Діллона, який тепер є підсекретарем в державному департаменті для фінансових і економічних справ. Того самого дня 16-го грудня президент - елект найменував на головного прокуратора свого 35-річного брата Роберта Ф. Кеннеді. Діллон заявив, що і президент Айзенгавер і віце - президент М. Ніксон не мають жадних застережень проти того, щоб Діллон займав пост секретаря скарбу в уряді Кеннеді. Найменування брата Роберта на важливий пост генерального прокуратора викликає спротив не тільки серед республіканців, але і деяких демократів, бо досі не було випадку, щоб президентів брат був членом кабінету. Кабінет нового президента складається з таких членів: державний секретар — 51-річний Дін Раск, президент Рокефеллерової Фундації; секретар скарбу — Д. Діллон; секретар оборони — 44-річний республіканець, директор Фордової Компанії Роберт МекНамара; секретар внутрішніх справ — 40-річний конґресмен з Арізони Стюарт Л. Юдолл; секретар торгівлі — 62-річний губернатор із Північної Каролайни, Лютер Г. Годжес; секретар здоров'я і суспільної опіки — 50-річний губернатор із Коннектикат Абрагам А. Рібікофф; генеральний прокуратор — 35-річний Роберт Ф. Кеннеді; секретар рільництва — 42-річний губернатор із Міннесоти Орвілл Л. Фріман; секретар праці — 52-річний правний дорадник Американської Федерації Праці - Конґресу Індустрійних Організацій Артур Дж. Ґолдберґ і генеральний поштмайстер — 46-річний Едвард Дей. Ранґу члена ґабінету матиме і американський амбасадор до Об'єднаних Націй, яким став Адлей Е. Стівенсон. Треба ще згадати про інші важливіші найменування: Конґресмен із Коннектикат Честер Бовлес став підсекретарем в державному департаменті; правник із Денверу Байрон Вайт — заступником генерального прокуратора. Преса звертає увагу на цікаві прикмети кабінету нового президента: 1) Це є наймолодший кабінет у 20-му віці, але на 6 років старший від першого кабінету першого президента Джорджа Вашинґтона. 2) Це є перший кабінет, який має двох жидів, президентового брата і аж 6-ох членів, фахом яких є праця у „фундаціях". Пересічний вік членів кабінету виносить 47 років, а в уряді президента Айзенгавера пересічний вік членів кабінету виносить 57 років. В кабінеті Кеннеді є 8 демократів і два республіканці (Діллон і МекНамара). В першім кабінеті Айзенгавера був один член демократ — Мартин П. Диркін, який був секретарем праці.

В ТРЬОХ ЖАХЛИВИХ КАТАСТРОФАХ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ ЗГИНУЛО ПОНАД ДВІСТІ ОСІБ

Після зудару двох літаків у Брукл

ині згорів цілий бльок домів

Ню Йорк. — 16-го грудня над нюйоркським портом зударились в повітрі два пасажирські літаки, внаслідок чого згинули 133 особи; в Брукл

ині, Н. Й., згорів цілий бльок домів, в тому і одна церква та похоронне заведення. Після зудару літак ДС-8 Об'єднаних Летунських Ліній впав недалеко Проспект Парку на вулиці Стерлінґ Плейс при 7-ій Евню. В ньому було 77 пасажирів і 7 членів залоги. Всі вони згинули, врятувався тільки 11-річний пасажир Стіфен Болц, який помер в суботу в шпиталі від ран і попечення. В Брукл

ині згинули ті робітники, які очищували вулицю від снігу, а також церковний сторож і ще деякі особи, що їх витягнули з-під руїн. Кільканадцять осіб були поранені. Літак, розбитий у Брукл

ині, летів із Шикаґа, а суперконстеляція Світових Летунських Ліній, яка розбилася над Стетен Айленд, летіла з Дейтону в Огайо. На тому літаку було 39 пасажирів і 5 членів залоги. Всі вони негайно загинули або були фатально поранені. Частина цього літака впала в океан, а решта на острів. Деякі виловлені з води пасажири ще жили, але пізніше померли. Число жертв в людях досі обрахували на 133. Докладне число не є відоме, бо ще не перешукали докладно руїн понищених домів. Спочатку думали, що обидва літаки експльодували в повітрі майже в тому самому часі. Слідство виявило, що ці літаки зударилися над затокою, і один із них упав у Брукл

ині, а інший у віддалі 12-ох миль над океаном, зглядно островом Стетен. Радарові апарати спостерігали, що літаки були близько в горизонтальній цінії, але досі радарові прилади ще не є настільки досконалі, щоб могли докладно визначати висоту літаків. Тому з землі не давали осторогу летунам, що їхнім літакам загрожувала небезпека зудару. Слідство має перевірити записані на рекорді звіти летунів до контрольних стацій, і гадають, що на цій основі вдасться встановити причину зудару літаків. Численні свідки, які бачили катастрофу, покликані перед комісію, і сподіваються, що вони доповможуть виявити причину колізії літаків. Забезпеченеві аґенції мусітимуть виплатити понад $50 мільйонів забезпечення у зв'язку з катастрофою літаків. За кожну особу, вбиту на літаку або на землі платитимуть за забезпечених по $50,000. Літак Об'єднаних Ліній коштував $5,000,000, а літак Світових Ліній $1,500,000. Коло одного мільйона мають винести витрати за знищені будинки.

На руїнах спалених і зруйнованих, внаслідок катастрофи пасажирського літака Юнайтед Ейр Лайнс ДС-8, домів у Брукл

ині, Н. Й., тривають дальші розшуки за тілами пасажирів, членів залоги і мешканців дільниці, наяку впав і яку запалив цей літак, пошкоджений в зударі з турбомоторовим літаком лінії ТВА

В Мюнхені літак впав на вулицю — 60 осіб убитих

Мюнхен. — 60 до 70 осіб згинуло в страшній катастрофі, яка сталась в Мюнхені в минулу суботу 17 ц.м. зараз після 2-ої години вполудне. Американський військовий літак, типу Конвейр С-131, знявшись з підміського летовища з ціллю до Нортґолту під Лондоном в Англії, впав на Мартін-Ґрайф Штрассе за 500 ярдів від головної залізничної стації Мюнхену, пошкодив вежу церкви св. Павла та вдарив у задній віз двоскладового трамваю. Причиною катастрофи був дефект одного з двох моторів. Пілот повідомив про це негайно після того, як знявся вгору і заповів, що він вертається назад, але, видно, не зумів вже опанувати машини, яка полетіла стрімголов. При зударі з трамваєм літак вибух і полум'я закутало вулицю. У цій катастрофі згинули всі 20 осіб, що були в літаку: сім членів залоги і 13 студентів, що летіли до своїх родин в Англії, самі американці. Крім цього згинуло найменше 30 осіб в трамваї і 10 осіб на вулиці. Число смертних жертв ще остаточно не відоме з уваги на багато важко ранених, що їх перевезено до шпиталів.

Громадянську війну в Ляосі спричинили Совєти — стверджують ЗДА

Вієнціян. — Столицю південно - азійської країни Ляос разом із летовищем остаточно здобули і закріпили за собою війська прозахідного уряду Бун Ума. Бої за столицю тривали від минулого вівтірка до минулої суботи й закінчились відворотом прокомуністичних військ, що ними командував капітан Конґ Ле. На чолі проурядових військ стоїть генерал Фумі Носован, який відразу спротивився був визнати прокомуністичний переворот, зроблений названим капітаном полку парашутистів, під плащиком невтралізму. Совєти закинули нотою з 13 грудня ц. м. З'єдиненим Державам, що нібито ЗДА підтримують активно „ворохобників" та постачають їм зброю всупереч Женевській конференції з 1958 року. У своїй відповіді з минулої суботи 17 грудня ц. р. ЗДА рішуче заперечують, наче б вони взагалі в останньому часі постачали будь-яку зброю Ляосові та стверджують дужі різко, що єдину вину за громадянську війну в Ляосі несуть Совєти „і їх партнери", маючи тут на увазі Північний Вєтнам і комуністичний Китай. Американська нота стверджує, що Совєти пляново зорганізували і підтримували комуністичних партизанів та в останньому часі постачали летунським шляхом зброю прокомуністичному ґарнізонові у Вієнціяні. ЗДА пригадують у своїй ноті, що вони давно вже перестерігали, щоб комуністи не старалися захопити підривною роботою і громадянською війною владу в Ляосі та заявляють, що вони й надалі будуть підтримувати уряд ладу і спокою в Ляосі. Внаслідку боїв за столицю Ляосу згинуло там коло 150 осіб і багато домів поруйнованих.

Р. РОГОЖА ПЕРЕВИБРАНИЙ НА ГОЛОВУ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ

Ню Йорк. — Інж. Роман Рогожа був однодушно перевибраний на голову Товариства Українських Інженерів Америки на річних загальних зборах Товариства, що відбулися тут минулої суботи 17-го грудня в приміщенню Українського Інституту Америки. Перед виборами, контрольна комісія ТУІА дала повне признання Інж. Рогожі і всім членам дотеперішньої Головної Управи за працю в минулому році. На загальних зборах Товариства, якими проводила президія в складі: інж. М. Раковський, — голова, інж. Богдан Рак — заступник, та інж-ри Тарас Дурбак і Юрій Зеленський — секретарі, прибули делеґати із 42-ма мандатами, за твердженими мандатної комісії. Також були приявні деякі гості, а між ними заступник голови Предсідника Українського Народного Союзу Й. Лисогір, що вітав Товариство від Українського Конґресового Комітету, і п. Ю. Ревай, який передав привіт від Українського Інституту і від Т-ва „Самопоміч".

Зі звіту уступаючого голови й інших звітодавців виходить, що Т-во Інженерів з успіхом перейшло свою внутрішню кризу і тепер є на добрій дорозі до дальшого розвитку. Одною з причин чому інж. Рогожа погодився ще й цього року вести Т-во, було якраз довести до кінця розпочату роботу і здійснити пляни для розвитку Т-ва. Один з промовців, голова Дітройтського відділу ТУІА інж. Микола Кулинський, твердив, що Т-во Інженерів має всі дані і можливості на те, щоб вести перед в українському громадському житті. Окрему увагу віддано справі інженерського доросту. У висліді виборів, до головної управи, крім інж. Р. Рогожі були обрані: Роман Баранський, Теодозій Зазуля, Любомир Калинич, Роман Левицький, Зиновій Туркало (як редактор ВІСТЕЙ ТУІА) та Евстахій Ярош. Також вибрано контрольну комісію фонду рицький суд, комісію фонду допомоги і праці та номінаційну комісію, яка підшукає, впродовж раку, кандидатів на членів слідуючої управи. Під кінець зборів присутні вислухали дві наукові доповіді, що їх виголосили інж. Яримович та д-р Олекса Біланюк.

● **Комуно - мадярський уряд** старається заманити назад всіх, чи більшість, втікачів, що покинули Мадярщину після кривавого здавлення революції в 1956 році. Хоч термін „амнестії" минув, проте комуно - мадярський уряд розіслав всім своїм представництвам за кордоном вказівку, щоб вони намовляли втікачів зголошуватись до репатріяції. Комуно - мадярський уряд обіцяє, що репатріянтів не будуть притягати до відповідальности „якщо вони не доконали були ніяких злочинів": ця клявзуля дозволятиме комуністам в кожній хвилині кожного репатріянта арештувати.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА НЮ ЙОРКУ ВІДЗНАЧИЛА 20-РІЧЧЯ УКК

Ню Йорк. — Місцева Українська Громада, зорганізована у своєму Комітеті Об'єднаних Українських Американських Організацій, відзначила минулої суботи, 17-го грудня, 20-річчя Українського Конґресового Комітету Америки, влаштувавши з цієї нагоди бенкет, що відбувся ввечорі в заповненій залі Українського Народного Дому. Імпрезу відкрив короткими вступними заввагами голова Об'єднаного Комітету, що виконує також функції місцевого Відділу УККА, мґр Іван Виник, після чого п-ні Ґейзел Стек відспівала, разом з усіми, американський національний гимн, а всч. о. Орест Засійбіда, ЧСВВ, з української католицької церкви св. Юра, провів молитву. Тостмайстром бенкету був касир УККомітету п. Йосип Лисогір а відповідні промови виголосили голова УККА проф. Лев Добрянський, президент УККА п. Дмитро Галичин, віце-президент адв. Михайло Пізнак, проф. О. Андрушків, адв. Вол. Стек та інші. Одиноким американським промовцем був конґресмен Фарбстейн, а адв. Юрій Волинець передав привітання від перешкодженого посадника міста Роберта Ваґнера. Мистецьку програму вечора виповнили виступи оперного співака, баритона Теодора Терена, і письменника-фейлетоніста Миколи Понеділка. Одною з головних точок програми вечора була роздача почесних грамот тим організаціям і особам, що впродовж 10 років існування при УККомітеті Українського Народного Фонду склали на його цілі по сто або більше долярів. У цій жертвенності перед веде Т-во „Дністер", 361-ий Відділ Українського Народного Союзу, що дальшою пожертвою в сумі сто долярів під час бенкету піднесло суму своєї загальної жертвенности на цілі УККА до 950 долярів. Грамоти вручав голова УККА проф. Лев Добрянський.

КОНФЕРЕНЦІЯ НАТО В ПАРИЖІ ПІДТВЕРДИЛА ЗБРОЙНУ ЄДНІСТЬ І СОЛІДАРНІСТЬ СОЮЗУ

Париж. — В неділю дня 18 грудня закінчилася тут триденна конференція міністрів закордонних справ держав приналежних до Організації Північно - Атлянтійського Пакту. В конференції, що нею проводив генеральний секретар НАТО Поль-Анрі Спаак, взяв участь, як репрезентант ЗДА теж державний секретар Крістіян А. Гертер. У проголошеному на закінчення конференції комунікаті підкреслено і підтверджено солідарність союзу держав НАТО, їхню оборонну збройну єдність, як теж їхню віддaність принципові полагоджування мирними засобами усіх конфліктів і спорів, без відклику до застосування збройної сили. Водночас із цим в комунікаті підкреслено рішеність членів НАТО працювати для тривалого поліпшення міжнародних взаємин, базованих на свободі, національній незалежності і праві. Розглянувши міжнародну ситуацію — політичну, мілітарну й економічну — конференція висловила негодування з приводу зірвання комуністичними державами роззброєневої конференції 10 держав, як і з приводу безуспішности заходів, спрямованих на об'єднання Німеччини. Разом і з цим конференція міністрів закордонних справ НАТО підтвердила свою декларацію в справі Західнього Берліну з дня 16 грудня 1958 року про катеґоричну рішучість держав НАТО охороняти свободу населення цього міста. Розглянувши збільшення комуністичної мілітарної могутности, стверджено, що держави НАТО мусять бути спроможні відповісти на кожну атаку всіма наявними збройними засобами і що для тієї мети мусить бути вдержувана рівновага між нуклеарною і звичайною збройними силами. Торкаючися підданої З'єдиненими Державами суґестії в справі створення спільної збройної сили, виряджeної в балістичні ракети середнього засягу, в комунікаті стверджено, що ця суґестія буде взята на розгляд й обміркування постійними органами держав НАТО. Так же само рада міністрів НАТО прийняла з задоволенням запевнення ЗДА, що вони будуть вдержувати на терені дії НАТО свою нуклеарну зброю для евентуальної диспозиції держав НАТО. Обговоривши економічну ситуацію в світі і зокрема посилену совєтську економічну експансію, конференція зустріла із признанням створення Організації для економічної кооперації і розвитку із завданням допомагати економічному ростові окремих країн і поширенню міжнародної доргівлі. Наприкінці комунікату подано повідомлення, що найближча конференція міністрів закордонних справ НАТО відбудеться весною 1961 року в Осльо. В політичних колах думають, що конкретні рішення в справі суґестії ЗДА про створення ракетної баллістичної сили середнього засягу будуть прийняті щойно під час цієї черговоі конференції, на якій буде репрезентований уже новий уряд ЗДА під проводом Джана Ф. Кеннеді.

ЗДА і Велика Британія вимагають нових заходів для замирення в Конґо

Об'єднані Нації, Н. Й. — ЗДА і Велика Британія звернулися до Об'єднаних Націй з вимогою започаткувати нові заходи для встановлення миру в Конґо і для погодження тамошніх політичних противників. Зокрема ЗДА і Велика Британія висловили заклик, щоб члени Об'єднаних Націй припинили постачання зброї в ті чи інші області неспокою в Конґо. Цю вимогу й заклик висловлено в проєкті резолюції, що її обидві держави плянують передати на розгляд і прийняття Генеральної Асамблеї ОН ще заки вона закінчить свою цьогорічну сесію. Проєкт цієї резолюції йде по лінії напрямних, що їх запропонував Генеральній Асамблеї ОН генеральний секретар ОН Даґ Гаммершилд під час свого виступу в неділю дня 18 грудня ц.р. Гаммершилд ствердив, що головним завданням ОН в Конґо мусить бути встановлення конституційного ладу і, з другого боку, загальне примирення в країні. Виходячи з цих позицій, Гаммершилд скритикував гостро вимогу совєтської й інших комуністичних делеґацій про негайне роззброєння конґолійської армії. Американсько-британська резолюція закликає Генеральний Секретаріят ОН продовжувати дотеперішні зусилля й заходи для стримування усіх посторонніх збройних сил від втручання у справи Конґа і для недопускання усіх транспортів зброї і мілітарного матеріялу на конґолійську територію.

Папа Іван XXIII найменував чотирьох нових кардиналів

Ватикан, Італія. — В п'ятницю дня 16 грудня ц.р. проголошено тут рішення Папи Івана XXIII про номінацію чотирьох нових кардиналів, між ними одного американця. Найменовані до колеґії кардиналів такі духовники: архиєпископ Ст. Луїсу у ЗДА Джозеф Елмер Ріттер, архиєпископ Боґоти в Болівії (Південна Америка) Люїс Конча Кордоба, архиєпископ Каракасу у Венесуелі Хозе Умберто Квінтеро і монсіньйор Джіюзеппе Феррето, асесор Ватиканської Консисторіяльної Конґреґації. Це є четверта черга найменувань до колеґії Кардиналів протягом останніх двох років, з часу як Папа Іван XXIII почав своє володіння. Вручення кардинальських капелюхів найменованим кардиналам відбудеться під час урочистости дня 16 січня 1961 р. і тоді кількість кардиналів буде збільшена до 86.

В АМЕРИЦІ

● **Пресова аґенція Юнайтед Пресс Інтернешенел** подає 10 подій в 1960 р., якими найбільш цікавилися американські часописи, і які були „найбільшими подіями" в очах американців. Ці події йдуть в такому порядку: вибір першого католика на президента ЗДА; випадок із зістріленим над СССР літаком „Ю-2"; 15-та сесія Генеральної Асамблеї ОН в справі Конґа; справа Куби і Кастра; відкликання візити Айзенгавера до Японії; виконання смертного вироку над злочинцем - письменником Чесманом; „сидячий" страйк неґрів в ресторанах в південних стейтах; ураґан Донна і виграк Піратів бейзболових „світових серій".

● **Військові з'єднання** в районі нюйоркської метрополії в п'ятницю 16-го грудня жертвували свою кров для Американського Червоного Хреста. Те саме робили учні Учительського коледжу при Колюмбійському університеті і Лицарі Колюмба в Ню Йорку та околиці.

● **о. Гаф Мек Кендлесс**, проповідаючи в протестантській єпископальній церкві в Ню Йорку, закликав своїх вірних слідкувати за науковими дослідами, щоб знайти життя розумних істот на інших плянетах, бо вірні мусять бути готові повітати Бога, в якого, напевно вірять і ті мудрі сотворіння, що живуть в космічних просторах.

У СВІТІ

● ***У Ню Делі***, столиці Індії, підписано остаточний протокол про звідомлення з піврічних нарад мішаної індійської і комуно - китайської комісії, яка розглядала всі документи, існуючі до історії індійсько - китайського кордону, та з'ясовувала претенсії комуністичного Китаю, як теж становище Індії. Вислід цього обслідування має нібито стати підставою для нової зустрічі індійського прем'єра Неру з комуно-китайським прем'єром Чу Ен-лаєм задля мирного полагодження спору, що виник внаслідку китайської аґресії.

● **Другий том „Майн Кампфу"** Адольфа Гітлера знаходиться в друку у видавництві Інституту для новітньої історії в Мюнхені і появиться в наступному місяці. Гітлер скінчив писати другий том своєї злощасної книжки в 1928 році, але рішив не друкувати його з уваги на деякі подробиці його воєнних плянів, виявлених у тій книжці. Рукопис віднайшли американці в 1945 р. в пивниці зруйнованого дому видавництва Еґера і забрали до Вашинґтону. Вступ до цього другого тому книжки „Майн Кампф" написав професор історії Мишиґенського університету Герґард Вайнберґ.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Уряд Кеннеді

Джан Ф. Кеннеді завершив творення свого уряду двома останніми знаменними призначеннями на два дуже поважні становища генерального прокуратора і секретаря скарбу. Хоч не було до цього часу прецеденсу, щоб рідний брат президента був членом уряду, проте Роберт Кеннеді, за фахом адвокат, виявив свої високі здібності, як правний дорадник Сенатської Комісії, а Даглес Діллон — це економіс - дипломат світової марки. Таким чином після цих двох останніх номінацій, можна вже мати погляд на характер цілого нового американського уряду.

Звертає увагу, що Джан Ф. Кеннеді старався примирити принцип фаховости своїх міністрів із нагородженням тих, що давали йому у виборчій кампанії найбільшу підтримку, та з запевненням територіяльного заступництва в уряді. Коли на державного секретаря він призначив президента Рокефеллерівської Фундації Діна Раска, а на секретаря оборони президента Фордової Компанії Роберта МекНамару, то в обох цих випадках маємо клясичний приклад шукання за новими людьми на найвідповідальніші становища — за людьми високої освіти, розмаху, ідей й енергії. Але призначення Адлея Стівенсона на амбасадора до Об'єднаних Націй з одночасним заповідженням, що він матиме великий голос у формуванні американської закордонної політики, треба вважати більше за концесію ліво-ліберальному крилові Демократичної партії, аніж за вишукання найвідповіднішої людини на дане становище. Губернатор Коннектикату Абрагам Рібікофф, призначений секретарем здоров'я й суспільної опіки, та довголітній дорадник централі американських професійних спілок Артур Голдберг, новий секретар праці — це безумовно знавці даних ділянок державної адміністрації. Але навіть „Ню Йорк Таймс" звернув увагу на приявність аж двох американців жидівського походження в новому уряді, без прецеденсу до цього часу, що — можна пояснювати як вияв вдячности за масове підтримання кандидатури Дж. Ф. Кеннеді тією національною групою. Знову ж вибір губернатора Орвела Фрімана з Міннесоти на секретаря хліборобства та вибір губернатора Лютера Годжеса на секретаря торгівлі — це доказ бажання мати в уряді репрезентантів, широковідомих і в середньо - американському фармерському „поясі" і на глибокому Півдні.

Це буде, безумовно, уряд складений із цікавих постатей. Деякі з них становлять ще незаписані на державній службі білі карти — як ось згадані два найвидатніші діячі, Дін Раск і Роберт МекНамара. Призначення Артура Голдберга заповідає надію, що буде продовжуватися боротьба проти комуністичної інфільтрації в робітничому русі, а коли Роберт Кеннеді став генеральним прокуратором, то це означає енергійнішу акцію уряду проти таких типів у юнійях, як Джім Гоффа.

Надзвичайно знаменне і позитивне призначення Дагласа Діллона міністром фінансів. Після того, як Діллон підписав у Парижі в минулому тижні статут нової 20-членної міжнародної економічної організації і як він брав участь у переговорах з західніми державами про підтримку з їх боку американського доляра, його номінація означає тяглість американської політики та заперечує можливість політики „видаткування без покриття". До речі, Діллон, по своїй партійній приналежності є республіканцем.

Що інше бути в опозиції а що інше — відповідати за дані ділянки державних справ. Тому й новопризначений міністер хліборобства дуже обережно й тільки загальниками говорив про потребу піднищити заробітній рівень фармерської суспільної верстви, — й ще обережніше говорив новий міністер праці про вигляди на 6-годинний день праці — як про „мрію майбутнього". Очевидно, що американський нарід і ввесь зовнішній світ з великим зацікавленням чекає на перші практичні ходи нових керівників американської політики.

Наступ і протидія

Безпосередньо після закінчення конференції вісімдесять й однієї комуністичної партії в Москві і після проголошення опрацьованої і прийнятої провідниками міжнародного комунізму декларації, що її комуністична пропаганда прославляє як „маніфест миру", в різних областях світу — і в Азії, і в Африці і в Середній Америці розгорілися ще з більшою силою дотеперішні внутрішні конфлікти і виникли нові вогнища неспокою.

В Конго прихильники Люмумби, підтримувані Совєтами і їх африканськими союзниками, захопили владу в Східній Провінції і з евідентною фінансовою підтримкою Москви та озброювані нею готуються до наступу на інші провінції Конга та його столицю Леопольдсвіл, щоб встановити там владу в'язненого урядом президента Касавубу кол. прем'єра Люмумби. В Гґані Совєти опановують не тільки місцеву економікку. Після закупу гґанським урядом 6 совєтських джетових літаків і плянованого закупу 9 дальших, кількість совєтських пільотів й авіяційних техніків в Гґані збільшиться до 400, що у висліді приведе до повної контролі Москви над гґанським летунством. В Альжирі Москва протидіє намаганням де Голя довести до припинення вже понад 6-літньої війни й поступового унезалежнення цієї країни, підтримуючи відкрито альжирських повстанців і висилаючи їм заяви своєї симпатії й обіцянки допомоги в боротьбі з французами. В Ляосі продовжуються офензивні дії підтримуваних московськими і китайськими комуністами „повстанців" Патета Ляо, що їм повелося було навіть захопити на якийсь час столицю Ляосу, Вієнтіян. На Кубі Кастро, включившися безапеляційно в акцію міжнародного комунізму, спрямовану на встановлення комуністичного ладу в країнах Західньої Гемісфери, викінчує ліквідування антикомуністичних елементів серед робітництва.

Рівнобіжно з цим виникли нові вогнища неспокою в африканській Етіопії і в азійськім Непалю. Здійснені в цих країнах перевороти не є безпосереднім вислідом якоїсь комуністичної акції, але, якщо йде про Етіопію, то участь комуністичних агентів в перевороті проти Гайле Селассі невиключена і майже певною можна вважати наявність комуністичних намагань використати затіяний там переворот для загострення внутрішнього конфлікту і для викликання дальших заворушень. І, вкінці, усунення непальським королем Магендрою дотеперішнього прем'єра Коіралі й інших членів уряду, було викликане, з одного боку, безпосередніми атаками комуністичного Китаю на кордони Непалю і, з другого боку, намаганням непальських комуністів й інших антинаціональних елементів встановити прокомуністичний режим в цій країні.

Події останніх днів у згаданих областях світу свідчать не тільки про розгортання запляновaного московською конференцією широкого наступу, але й про те, що все це може бути прелюдією до дальших комуністичних акцій і переворотів в інших областях світу. З другого боку, рішення ЗДА підтримувати боротьбу правих елементів проти комуністичних затій в Ляосі, як і сміливий почин непальського короля для рятування Непалю перед комуністичною інфільтрацією доказують, що здорові демократичні провідні чинники вільного світу свідомі усіх загроз, що їх несе із собою розгортання комуністичного наступу і водночас із цим рішені твердо протидіяти йому, в потребі навіть збройно.

ГОСПОДАРСЬКІ КОЛИВАННЯ

Загально переважає погляд, що деяка економічна знижка під сьогоднішню пору, що вже почалася, була господарським імпасом у серпні, продовжуватиметься як лагідна рецесія де-кілька місяців а економічна звишка почнеться десь при кінці першої половини 1961-го року. На чому основуються ті передбачування? Розуміється, на це є кілька причинових моментів і тим разом вони спираються на розвиток останніх подій в будівельній промисловості.

Показується, що і перед рецесією в 1953 - 54 роках і в 1957 - 58 роках вже доволі довго перед тим, поки економічна знижка досягнула найнищого рівня господарської дії, будівельна промисловість виказувала зріст і збільшену міць, і саме вона причинилася до відносно лагідного перебігу економічного падіння та його часового скорочення тим, що вже весною 1954-го і 1958-го років наступало господарське оживлення. І от, і „Інженерський Інформаційний Рекорд" із 24-го листопада, і Ф. В. Дадж - Корпорація за місяць жовтень подають потішаючі вістки про розмах в будівельній індустрії, що показується загально на 14% більшим від рівня в листопаді попереднього року. І так, будова мешкальних домів на 16% збільшена в порівнянні з осінніми місяцями 1959-го року; будова банків і бюрових улаштувань на 30%; будова шпиталів, публічних будинків (шкіл, розривових центрів, наукових інституцій і т. п.) теж зросла; і тільки конструкція великих т. зв., департаментових домів не виказує подібного розмаху і теж дещо обнизилася в останніх тижнях.

Така ситуація дозволяє на деякий оптимізм у відношенні до загального, менше веселого, господарського положення країни. Є ще і другий важливий момент, що може дещо причинитися до економічної поправи. А саме, дуже інтересним є і факт, що европейські народні господарства, які були відбудовані Америкою після другої світової війни і ще далі тісно пов'язані з національною економікою ЗДА ростуть без перерви від 1952-го року, не відчули ніякої рецесії в 1952 чи 1957 роках і рівнож, як видається, не є і тепер загрожені серйознішими економічними турботами. Тому то, секретар фінансів ЗДА і їздив до Европи, де намагався здобути від Німеччини, Франції і Англії фінансову піддержку в скрутному долярово - золотовому положенні Америки. Але европейці, що завжди діставали скоріше піддержку з Америки ніж самі годилися на якісь фінансові пожертви, привикли до такого ставлення справи і в менше чи більше делікатний спосіб відправили Андерсона домів майже з нічим.

Все ж таки, корисна економічна ситуація европейських країн може корисно вплинути і на розвиток економіки в Америці на найближчі місяці. Просперитет в Европі спричинить там ще більше запотребування на американські продукти; американський експорт збільшиться, зрівноважуючи до деякої міри платничий баланс ЗДА, зменшуючи цим і пресію на долар і відплив золота та причиниться в загальному кінцевому ефекті до господарського оживлення в Америці під кінець першого півріччя 1961 р.

Коли йдеться про інші ділянки американської економіки, то збільшення публічних робіт, а зокрема будови доріг і вулиць, також добавляють до затруднення робучої сили і економічної поправи, тоді, коли за рапортами журналу „Залізна Доба", індустріяльна продукція послаблена. Зменшилося виробництво автомашин і сталі та дальша редукція у виробництві зокрема авт є передбачена в найближчому часі, що без сумніву від'ємно відб'ється на решті економіки. Про величезне значення цих двох ділянок, автової і залізної індустрії, для цілости народного господарства зайво і згадувати. Тому треба сподіватися, що і важка конструкція фабричних будинків і улаштувань обнизиться, як нормальний вислід економічної знижки.

Окремою проблемою є безробіття. Воно відносно високе, від 5 до 6% цілости робучої сили ЗДА, яка виносить десь біля 68 мільйонів людей. Мимо оптимістичних передбачувань ще в місяці жовтні, затруднення не піднялося і воно витискає свій від'ємний вплив на американську економіку. Коли проблема погіршуватиметься і безробіття продовжуватиметься, уряд без сумніву мусітиме зареагувати тут якимись проти-рецісійними заходами. Всеж таки, збільшення фінансової допомоги незатрудненим, загально-економічна полегша кредиту для приверненння господарської рівноваги чи збільшені публічні роботи, як і кожний засіб стабілізації буде сьогодні куди труднішим у своєму приміненні, як будь-коли досі, головно з уваги на втечу золота і знижку доляра.

В цілості проблематики економічної знижки в ЗДА сьогодні у великій мірі повторяється історія рецесії із 1957-58 років: збільшується скількість гроша в економіці, при одночасному зменшенні виробництва, доводячи до зросту цін і поступової інфляції доляра. Індекс цін споживання знову піднісся до рекордового рівня 127,3% рівня цін із років 1947 - 49. Це означає, що в загальному споживач мусить сьогодні платити $1.27 за це, що можна було дістати за ¢85 тринадцять років тому, включаючи в споживальний індекс харчі, одіння, умеблювання, електричні улаштування, мешкання і т. п. Цей індекс піднісся приблизно на 1.6%. Передовсім зросли ціни на харчі. А інфляція в час господарської рецесії є чимось парадоксальним, що трапилося раз за останні десятиліття, а саме під час господарської знижки в 1957 - 58 роках, і повторюється сьогодні. Хоч це парадокс, проте він логічний і господарсько він не є від'ємним явищем.

М. Ч.

ТИ МОВЧИШ . . .

Ти мовчиш . . . За селом
скиглить вітер псалом,
Сипле листя зів'яла діброва . . .
I як все восени —
ні життя, ні весни,
I як завжди від тебе ні слова.

Чи живеш там ще ти?
Чи пішла у світи
Так, як я, щоб дорогу згубити?
Щоб чекати на те,
чим десь вітер мете,
Що лежить на шляху
вже убите?

Ой, вернися лишень
хоч на ніч, хоч на день,
Хоч на мить до порожньої хати,
Хоч по те, що я міг,
що я міг та не встиг
I чого не зумів ще сказати.

СТЕПАН Ю. МАСЛЯК

ЯК ТАМ ВОНО НА ЦІЛИННИХ ЗЕМЛЯХ

У січні 1955-го року, виступаючи на зборах молоді, що „виявила бажання" працювати на цілинних і перелогових землях, Нікіта Хрущов сказав: „Багато років прожив я і дитинство провів на Україні, знаю її багатства. І мені здавалося, що в Совєтському Союзі тяжко знайти землі багатіші від українських! Але, товариші, землі Казахстану і Алтаю — куди багатші!"

Від того часу минуло несповна п'ять років. Твердити, як то роблять деякі наші газети на еміграції, про остаточний провал - невдачу хрущовського фантастичного експерименту на тих „найбагатших" землях може ще зарано, але, як то виразно виходить з самої ж совєтської преси, надії, що їх покладали в Москві на цілину, далеко себе не виправдали. Колосальний вклад людської праці і матеріяльних засобів на освоюваних землях до того неспівмірний з „коефіцієнтом корисної дії", що в кожній країні Західньої Европи чи Америки цей експеримент негайно був би припинений, а його ініціяторів поставлено б під суд. Однак, у Совєтському Союзі вартість людської праці і матеріяльних засобів зовсім інша, як деінде в світі, відповідальности перед народами кремлівські диктатори не несуть ніякої, а додаткові ешелони із збіжжям переважують всі інші аргументи.

Три дні зряду в кінці листопада ц. р. московська „Правда", а за нею й „Ізвестія" друкували широкий звітний матеріял про цілинні землі для пленуму ЦК КПСС, що має відбутися в січні місяці. З цього матеріялу виходить, що проблеми зв'язані з цілинними землями, займуть в програмі нарад пленуму одне з центральних місць.

А проблем цих дуже багато, і чи не найголовніша з них — проблема робітничих кадрів, яку спричиняють передусім брак житлових приміщень, незабезпеченість людей найпримітивнішими побутовими умовами і погано організоване харчування. Масова втеча з цілинних земель постійних робітничих кадрів змушує урядовий апарат щороку стягати туди з різних районів СССР, насамперед з України, десятки тисяч механізаторів - комбайнерів, трактористів та механіків. А це коштує дуже дорого. Обчислено, що вартість переїзду однієї особи з України становить пересічно 1.600 рублів. Скільки ж треба грошей, щоб перекинути щороку до Казахстану на час жнив, скажімо, 250,000 робітників?

Але справа не тільки в грошах. Прикрою проблемою є, м'яко кажучи, не-хазяйське відношення до рільничої машинерії людей, яких запроторюють у напівпустинні райони Казахстану. Московська „Правда" не криється, що „окремі робітники по-нехлюйському, чи просто по-хуліганському ставляться до техніки, ламають її. Наприклад, така машина, як самохідний комбайн, що коштує 39,000 рублів і має працювати 7-10 років, іноді остаточно псується за один сезон. У колгоспі Ішинському новий самохідний комбайн буквально розтягли по частинах ще до того, як почав він працювати, а другий комбайн після збирання кукурудзи не очистили, і він заіржавів і пропав. Внаслідок такого відношення завчасу виходить з ужитку багато машин". У радикальніших часах Сталіна партійний офіціоз „Правда", мабуть, писав би про це інакше — як про саботаж, шкідництво і економічну контрреволюцію.

Щоб стримати основні кадри від масової розтічі, пропонують різного роду способи, передусім — піднищити матеріяльну заінтересованість робітників, наприклад, оплачувати трактористів за період весняної праці залежно від якости сходів, а опісля — від зібраного врожаю. По деяких радгоспах організують т. зв. механізовані ланки, яким доручають на певній площі вести всю роботу — від підготови ґрунту та сівби аж до збирання врожаю. Оплату праці ставлять також у залежність не тільки від виконаної роботи, але й від стану сільсько - господарських машин.

З кожним днем гострішає проблема колгоспів, що не тільки в Казахстані, але й на всій території СССР входить у критичний період свого існування. Про свій невдалий проєкт творення агроміст Хрущов напевно не забув і в недалекому часі до котрогось із варіянтів цього проєкту повернеться. Уже в 1956 році, відвідуючи Казахстан, він казав, що цілину, яка, мовляв, є державним земельним фондом, вигідніше освоювати силами радгоспів.

Це твердження диктатора „Правда" старається обґрунтувати. „В перших роках освоєння цілини, — читаємо в редакційній статті, — машино - тракторні станції підняли для колгоспів сотні тисяч гектарів нових земель. Поки існували МТС, колгоспи одержували вирощений ними врожай і жили, як кажуть, приспівуючи. Однак після реорганізації МТС ситуація в таких колгоспах змінилась. Вони мають багато землі, закупили машини, а кадрів постійних не мають. Обробляти землю нема кому. У висліді врожаї збирають вони малі, лани забур'янюються. Такі колгоспи мало продають збіжжя державі, мають низькі прибутки . . ."

Справді, з колгоспами, зданими на власні сили, справа зовсім кепська. Секретар акмолинського райкому партії Липетюк про один такий типовий колгосп у с. Рождественці каже, що він має 26,000 гектарів орної землі, а з кожного гектара в 1959 році зібрав мізерію — пересічно по 8,8 центнера. В цьому році зібрав ще менше. Може немає в тому колгоспі машин? Ні, є аж 68 тракторів, 70 комбайнів, багато іншого знаряддя. А ось кадрів постійних немає. Навесні сіяли азербайджанці — 60 хлопців, а врожай збирати приїздили українці — 200 хлопців. Таких колгоспів, — каже секретар райпарткому, — дуже багато.

„Неперевершений знавець агрономії", Хрущов, на з'їзді цілинників у Москві — висловив абеткову істину: „Насіння — це питання питань". Цим разом він не помилився — насіннєва проблема дуже дошкульна проблема. „Всі, з ким доводилося мені зустрічатись, — пише кореспондент „Правди" — з тривогою говорили про насінництво, на яке в роках освоєння цілини мало зверталось уваги. І у вислідi цього насінництво, цю основу врожаю, остаточно занедбано. У багатьох радгоспах, — пише він далі, — вага тисячі зерният становить всього лише 22-25 грамів. Це не насіння, а полова. До того ж норми висіву насіння надзвичайно . . . обмежується. Тож якого врожаю можна після цього сподіватися?

Директори радгоспів і агрономи нарікають на надмірний адміністраційний тиск згори, з верхніх інстанцій, який зв'язує їм руки. Ось, наприклад, кому як не їм вирішувати, коли саме починати збирання врожаю. А проте і в цій справі їм не довіряють. Падає дощ, а згори велять підбирати й молотити валки. Що це значить? Вести молотьбу в дощову погоду — значить втрачати півтори-два центнери збіжжя з гектара.

Немов Батиєві орди наступають на цілинні землі бур'яни. Кореспондент „Комсомольської Правди" оглядав широчезні лани пшениці, посіль зарослі вівсюгом та іншим хабаззям. Агрономи вважають, що єдиний ратунок проти навали бур'янів — пари. В Алтайському краю ролю парів виконують цукрові буряки та картопля. Але в посушливій зоні Казахстану що робити? Агрономи кажуть: заводити чисті пари, інакше мусимо капітулювати. Оптимісти твердять, що пар у засушливій зоні — надійний спосіб для осягнення високих і сталих врожаїв. Але чи так воно є, чи не входить тут в рахубу політика, престиж самого Хрущова, який „відкрив" цілинні землі?

Як той дурень з писанкою

(Закінчення на стор. 4-ій)

З СОВЄТСЬКОЇ ПРЕСИ

ІНЕРТНІСТЬ І СТРАХ ПЕРЕД ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Канцелярщина і цілоденні засідання заважають фахівцям Одеського раднаргоспу заглибитись у виробництво, активно впливати на його процес, — стверджує кореспондент „Радянської України" (3-го листопада ц. р.). — Нерідко в раднаргоспі інженер опиняється на становищі писаря. „У нас приймають багато рішень, — каже секретар парторганізації управління „Машхемпрому" — зовсім необґрунтованих і неграмотних. На їх остаточне оформлення треба витрачати тижні, а на виконання залишаються дні.

Справді, обурюється кореспондент київської газети, — загляньте в кабінет управлінь і відділів, які буквально захаращені паперами. Цього року з управлінь раднаргоспу вислано 51,000 листів, видано 779 наказів, 248 постанов, 1,597 заряджень. З остраху перед відповідальністю часто доходить до курйозів. Наприклад, головний інженер управління харчової промисловости Гольденберг звернувся з листом до начальника відділу Шевеленка з просьбою замінити плян організації нової техніки. Шевеленко у відповідь вислав довжелезного листа. Чи не простіше було б тов. Гольденбергові вийти з третього поверху на другий і вирішити це питання без паперів? Великий розгардіяш і в плянуванні. Недавно один і той самий завод різні будівельні організаці спроєктували збудувати в . . . зовсім різних місцях.

Інж. Микола Яримович

СПІЛЬНИЙ ШЛЯХ УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ

(1)

Потребу доповнення і поширення діяльности організацій українських професіоналістів в Америці заторкнув був автор цієї статті наприкінці свого допису під наголовком „Об'єднання академічних професій", що був поміщений у „Свободі" з дня 8-го листопада ц. р. і в англомовному „Українському Тижневику" з 3-го грудня ц. р. Наші громадяни, що виконують якусь академічну професію, здебільша мають своє професійне товариство. Листування, публікації, збирання членів та управа ведеться там в основному українською мовою. Українське Професійне Об'єднання Північної Америки, організація, яка існує вже 27 років з осідком у Ню Йорку (2 Е. 79-та вул.), гуртує членів різних професій, що закінчили університетські студії і є українського роду. Досі вживали там, особливо в кореспонденції, переважно англійської мови. Членами цього об'єднання є не тільки американські уроджениці, а теж новоприбулі. Чимало є й таких, що належать також до українських професійних товариств їхньої професії. Ті українські професіоналісти, які ще не знають добре української мови, мають можливість активно працювати в цій організації, вживаючи англійської мови. Інші члени, що крім української знають ще й англійську мову, не мають великих труднощів у розумінні та вживанні тієї мови під час зібрань.

Мовне питання та значна кількість осіб приналежних до різних, так сказати б, рідких професій і розкинутість їх малими групами по цілій Америці є головною перешкодою для об'єднання всіх професіоналістів українського роду в їх професійних організаціях. Ці невідрадні обставини не кращають, а навпаки гіршають.

Молоді професіоналісти, що закінчують студії в тих місцях, де живе мало українців, де нема українських шкіл та організацій, не мають нагоди навчитися української літературної мови. Їх батьки часом самі тієї мови не знають. Все більше наших професіоналістів знаходить працю у містах західніх та південних стейтів ЗДА. Там зустрічаються мало з громадянами українського походження. Нераз є там українці різних професій, але вони взаємно не знаються. Нема кому за те подбати, щоб вони частіше зустрічалися і ближче себе пізнавали. Не дивно, що ті люди з їх родинами цілком відчужуються від культури і мови їх предків. Більше заінтересування українських громадських організацій такими нашими професіоналістами, могло б до деякої міри запобігати тому відчуженню. Сама тільки критика тих громадян і їх дітей за те, що вони не вживають української мови, не вистачає. Нераз вона викликує у них почуття невирозумілости і несправедливости і стає причиною від'ємних наслідків.

Відсоток наших людей з високою освітою збільшується, а тих, що її не мають, маліє. Процес той є цілком природним явищем, так, що може в майбутньому фізичних робітників між нашим громадянством залишиться небагато, хоч сьогодні ще творять вони його більшість. Але національно-політичний стан нашої української спільноти може видатно погіршитися, якщо заздалегідь не будемо приготовані зустріти нові вимоги життя і розвою в Америці. Централі наших загальногромадських та професійних організацій є здебільша в Ню Йорку і Филаделфії. З огляду на брак фондів, в першу чергу на кошти подорожі та платню для їх постійних працівників, трудно їм поширювати свою діяльність на віддалені терени. „Похід на Захід" на американському континенті ще не закінчився й не скоро зупиниться. Канадійські українці є у відрадному положенні, бо вже мають на заході свої культурні станиці, створені здебільша давніми піонерами.

Цей похід на Захід захоплює з собою немало й наших громадян, особливо молодших віком. Зате, як знаємо із статистики, число населення в Ню Йорку падає. На сході стає вже за тісно для людей з порожніми кишенями, зате повних життя, знання й ініціятиви. Так воно бувало давніше й годі тому протиставитися. Багато активних ще в наших громадських централях людей старіється і обмежує свою енергію і зацікавлення до заробіткової праці. Як це довго? Хто притягне до культури предків тих, що віддалюються від неї? Чи можемо ще рахувати на українську інтелігенцію на рідних землях? Для кого ж тоді творити нові культурні надбання?

Насувається вже тепер цілий ряд пекучих питань, які стають перед нами, на цілий свій зріст. Пляни їх розв'язки повинні намітити передусім наші професіональні організації. Це ж головно про їх кадри мова, кадри інтелігенції з високою освітою. Допомогу для тієї розв'язки повинні дати усі наші центральні громадські організації. Притягання нових членів до професійних організацій повинно бути головним завданням їх управ й головною позицією в їх бюджетах. Плян організації незорганізованих повинен би бути спільний. При цьому треба б змагати до взаємної помочі між професійними організаціями. Ними варто б заінтересувати загальні громадські організації й позискати їх поміч, бодай інформаційного характеру. Такі перепони, як місце народження, вживання чи знання української чи англійської мови, чи якісь інші різниці, якщо ще де є, повинні бути якнайскорше усунені.

Новоприбулі професіоналісти з рідного краю, що вже від дитинства говорили українською мовою, повинні прийти з поміччю своїм колегам, які такої нагоди не мали. Вони ж здебільша знають з власного досвіду, що освіченій людині опанувати дві чи й більше мов, не є дуже трудно, особливо замолоду. Вони ж переважно вчилися у високих школах у не-рідній мові. Чимало з них працювали серед не-українського населення, а все ж таки рідної мови не забули. Не можна твердити, що це була виключно їх заслуга, що вони вчилися інших мов. То радше було їх життьовою конечністю. Нагода до такої помочі була б тоді, якби в українських професійних організаціях вживали обидвох мов, української й англійської. Новоприбулі професіоналісти вже так опанували англійську мову, що без труду її розуміють. Ті, що української літературної мови не вчилися, переважно розуміють її до того ступеня, що не трудно їм слідкувати за змістом розмови. Консервативний погляд, що освіченій людині вистачить знати тільки одну мову, стає все більше анахронізмом. Особливо в Америці, де давно вже нема державної мови колоніяльної влади, а тільки вживається далі англійської мови для порозуміння громадян різного походження, і де мова не є ознакою чи виявом американського патріотизму. Саме велика свобода для вживання ще й інших мов, значно той патріотизм скріпляє і то може саме тому, що нема ще американської мови. Деж тут причина для того, щоб не любити англійської або української мови американськими громадянами українського роду? Хіба, що незнанням тих мов та неохотою їх навчитися, може дехто оправдувати свій суб'єктивний погляд. Справді освічена людина не повинна толерувати такого погляду ані в себе, ані в других.

РУЙНАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ СВЯТИНЬ У ПОЛЬЩІ

М. Верховинець. На руїнах і пустелях далеких. Питсбург, 1960, стор. 116.

Коли хто гадає, що „пацифікація" на Західніх Землях України вже відійшла до чорних сторінок польської історії або, що польські комуністи підтримують совєтську політику тільки в насильному наверненню українських грекокатоликів на „православіє", — то той дуже помиляється.

Теперішня „людова" Польща лише користає з безбожницької опіки комуністичної влади і далі руйнує та нищить українські грекокатолицькі та православні церкви і тим продовжує своє каїнове діло супроти нашої християнської культури.

Акт обвинувачення з документальними даними про це з автентичними копіями світлин подано в найновішій книзі М. Верховинця — „На руїнах і пустелях далеких" з підзаголовком, яким ми назвали цю рецензію. Працю цю видано накладом „Українського Народного Слова" в Питсбургу, Па., на гарному папері з 26 світлинами з поруйнованих або спрофанованих українських святинь в 1945-55 роках комуно-поляками. Крім українського тексту є обширне на 12 сторінках резюме англійською мовою. Обкладинка з символічним рисунком роботи Романа Пачовського.

Авторові пощастило здобути й скористати з офіційного видання Міністерства Культури й Мистецтва в Варшаві — „Охрона забиткуф", чч. 2/37 за 1959 рік. Це видання досі в нас було невідоме. В тій книжці є стаття польського науковця Р. Бриковського — „В справі церковної архітектури Ряшівського воєвідства". В ній подано жахливу статистику й опис тих руїн наших церков з 16-19. століть, які цей об'єктивний науковець вважає за мистецькі пам'ятки, що їх належало б зберігати.

Документальні відомості торкаються головно лемківських і посяньських храмів Божих. М. Верховинець про них каже: „Деякі із них перетривали татарські навали, потім московські, австрійські, польські, німецькі й большевицькі фронти й бої, щоб урешті польська адміністрація, ненаситне мазурське плем'я — розбазарювало, безпардонно руйнувало їх; розбирало, здирало бляху з-під святих хрестів Господніх".

Автор знаходить одне цінне визнання названого вище польського вченого, що „польський римо - католицький клир, а то й найвищі його зверхники, єпископи — тихо „благословили" таку безбожницьку, антихристиянську роботу".

М. Верховинець приводить з згаданого офіційного польського джерела статистику нищення в рр. 1939-1956 лише тих наших церков, які згідно з опінією польського Консервативного уряду мали „мистецьку вартість". Для прикладу взято 15 повітів Ряшівського воєвідства. Таких церков там було в 1939 році 311, а в кінці 1956-го урядово стверджено, що було їх вже тільки 210, то є 101 церква вже за той час „счезла". А що ж сталося з тими церквами, якими уряд охорони мистецьких пам'яток в Польщі не інтересувався, бо вони були поза межами мистецтва?!

А як же, зберігаються в останні роки оті 210 історично мистецьких українських церков-пам'яток нашої старовинної культури? Згадана статистика виказує, що:

57 церков перебрала під свою опіку польська римо-католицька церква, викинувши всю візантійсько - українську в них обстановку та переробивши їх на свої каплички і „костюлки".

13 церков знаходяться під „ласкавою" опікою польського населення, різних повітових та державних колгоспів, народових рад, різних „Кулек рольнічих".

57 церков зазначено під титулом „опущених", які служать джерелом „достави" будівельного матеріялу, або просто на потреби опалу. Часто нищать їх для самої присмности нищення, або для вишукування якихось ніби „скарбів". Так говорить про них автор-поляк.

34 церкви уживано як магазини для збіжжя, сіна або будівельних матеріялів. Їх експлоатують доти, доки їхній стан не загрожує для життя людей, а потім „безтурботно" їх розбирають.

Про 49 церков в статистичній таблиці урядово стверджено, що „брак розпізнання" що з ними є. Ось ті 210 церков мистецько вартісних, що про них „клопотається" учений поляк-урядовець.

В другім місці автор користає з писання Юліяна Безкид-Тарановича і за ним подає, що „в Ряшівщині 163 українські католицькі церкви перемінено на польський лад". А в перемисько-сяніцьких округах 120 українських найкращих і великої історично - мистецької вартости церков зовсім зметено з лиця землі. При чому ця руїнницька польська робота ані на один день не припиняється, але послідовно ведеться плян за вказівками т. зв. „На знищенє Русі".

Так, використовуючи першоджерельні, польські ж матеріяли та свіжі вістки з рідних західніх земель України, М. Верховинець сипле живим словом і твердими фактами й автентичними фотографіями підтверджує грізні обвинувачення не тільки проти тих, хто робить ті злочини на наших землях, а і проти тих, хто про них мовчить, хоч мали б говорити, писати, протестувати. Це відноситься до нижчого і вищого римо - католицького духовенства.

Велику прислугу зробив автор своєю працею не лише для історії розп'яття українських національних греко-католицької і православної церков нашими ворогами в сучасну безбожницьку епоху. Він подав матеріял для наших політиків і для тих дипломатів християнських держав, які після закінчення сучасної епохи боротьби двох світів, засядуть до круглого столу, щоб підвести обрахунки довгів і повинностей за всі ті терпіння й гнет нашого народу й боротьби за волю.

Книжка М. Верховинця „На руїнах і пустелях далеких" заслуговує на поширення між українцями та включення в наші і американські, канадійські та англійські публічні бібліотеки.

Ант. Кущинський

„НЕВМИРУЩА ПІСНЯ"

Ювілейний Альманах хору „Думка"

Широко відомий і люблений хор „Думка" відзначив 10-ліття своєї діяльности ювілейним альманахом „Невмируща Пісня", що вийшов у Ню Йорку в 1960 році. В альманаху вміщено багато фотознимок, які згодом наберуть документально - історичного значення і опубліковано 14 статтей різного змісту, що з них більшість виявляють також поважні якості.

Взагалі хор „Думка" симпатичний тим, що хоч це колектив не професійний, а аматорський, або як тепер в Україні називають „самодіяльний", — проте до музичного мистецтва відноситься з належною увагою. Щоб оминути непорозуміння, зразу пояснюємо, що „самодіяльний", „аматорський" — це не пониження, ані не нехтування; навпаки, треба підкреслити, що національне музичне життя вцілому, без маси цих „аматорів", без цих відданих, ідейних, іноді фанатичних працівників — немислиме. Вони виконують функцію популяризаторів і поширювачів музичного мистецтва серед самої гущі своєї суспільности і мусять тільки дбати, щоб у своїй діяльності, тобто в доборі репертуару і його виконанні завжди орієнтуватися на зразки професійного мистецтва і по змозі підтягатися до його високого рівня.

Наш ювілят „Думка" в основному це завдання виконує з успіхом. В альманаху „Невмируща Пісня" знаходиться докладний список, зладжений довголітнім диригентом „Думки" Леонтієм Крушельницьким, 207 творів, вивчених і прилюдно виконаних цим хором впродовж десятьох років його існування. Поза незначною частиною пісень принагідних, сумнівної мистецької вартости, знаходимо там більшість творів музичної літератури, починаючи клясиком Бортнянським, і далі продовжуючи Лисенком, Леонтовичем, Стеценком, Людкевичем, Вербицьким і іншими, а також із світової літератури Бетговеном, Вагнером, Вебером, Верді. Додати треба, що частина творів виконувалася з супроводом симфонічної оркестри, як, напр., Вербицького „Заповіт", Людкевича „Ой виострю товариша" тощо. За такий репертуар належиться „Думці" і її керівникам повне признання. Побажання на майбутнє було б, щоб своїх слухачів „Думка" знайомила також з сучасним станом української музики, тобто з такими передовими композиторами, як Ревуцький, Лятошинський, М. Колесса, Данькевич, Майборода і багатьома іншими. Очевидно, партитур їх творів дістати не легко, але хоч щонебудь робити в цьому напрямі треба б.

Доцільне є також поміщення „Хроніки хору „Думка", що дає можливість всесторонньо оцінити діяльність цього товариства.

На особливу увагу заслуговує стаття-розвідка д-ра Василя Витвицького „Українська хорова культура". Як звичайно в цього автора, витримана в ясному, спокійному стилі і хоч написана спеціяльно для „Невмирущої Пісні", тобто без наукового апарату, проте визначається багатством охопленого матеріялу, науковою об'єктивністю і відсутністю фактичних помилок. У цій розвідці автор дає гарний історичний огляд хорової справи в Україні, починаючи з княжої доби і зупиняється на сучасних проблемах українських хорів в Україні, Західній Европі і Америці.

Неначе скороченою паралелею до цього є дальша стаття Антона Рудницького „Наш хоровий репертуар", що займається також українською музичною літературою з ділянки хорової творчости і її виконуванням. В порівнянні з попередньою д-ра Витвицького, що трактує справу в аспекті історично - музикологічному, — стаття А. Рудницького є більш темпераментна, написана з становища практикуючого музики - дириґента. Хоч фактично обидва автори обговорюють той сам матеріял, проте у другій статті можна зауважити непогодженість декотрих висловлювань з даними д-ра Витвицького — імовірно, це наслідок тільки неоднакової стилізації, — а також низку сумнівних датувань появи різних творів, що є, мабуть, знову тільки друкарськими помилками. Звичайно, відповідною коректою можна було всього цього легко уникнути, і уважному читачеві заощадити деяких сумнівів. Поза тим, одначе, обидва автори цілком погоджуються у важливому висновку - постуляті, що його д-р Витвицький з'ясовує словами: „Наш хоровий рух показує надто малу тенденцію творчого росту. Він не використовує наявної хорової творчости сьогочасних українських композиторів, якщо в ній є хоч би найменші познаки новітнього музичного мислення". Це, очевидно, відноситься не спеціяльно до „Думки", а до всіх українських хорів взагалі.

Інші статті альманаха, як, напр., спомини О. Залеського про львівський Академічний хор „Бандурист", загальні уваги І. Жуковського про хори, оркестри, дириґентів, критику і інші, — безпосереднього відношення до „Думки" не мають, але утворюють добру співочу атмосферу, на тлі якої більш рельєфно виступає значення нашого хору - ювілята.

На самому початку альманаха поміщена пісня, зложена спеціяльно на ювілей „Думки", — „Як ішли ми світами", слова і мелодія Романа Купчинського. Твір цей своїм стилем в нічому не відбігає від інших популярних пісень цього автора, відомих стрілецьких, пластових тощо. Для хору аранжував її композитор Микола Фоменко.

В цілому поява альманаха „Невмируща Пісня" є позитивним явищем у нашому музичному житті, бо не тільки з'ясовує і зафіксовує на майбутнє корисну працю хору „Думка", але і самими опублікованими матеріялами приносить вклад у наше не надто багате музичне письменство. Ініціятори і виконавці цього видання заслуговують на признання і щиру подяку не тільки співочої, але і всієї української громади.

Зиновій Лисько

Листопадове Свято у Вунсакеті, Р. Ай.

13-го листопада Українська Православна Парафія при Українській Православній Церкві ім. св. Михаїла у Вунсакеті, влаштувала Листопадове Свято.

Вранці після Служби Божої о. прот. Михайло Мостенський відслужив панахиду по полеглих Героях Листопадових подій. Перед панахидою теплими словами згадав незабутні події і їх Героїв і просив присутніх помолитися за спокій душ тих, що своє життя віддали за волю України. Під час панахиди співав чол. хор „Бандура". Дириґент хору проф. Т. Пасічник.

По пол. о 3 год. відбулася святочна Академія. Почалася Академія співом американського гимну. Вступне слово виголосив п. Євген Тепер, скарбник Парафіяльного Уряду. У своїм слові п. Є. Тепер згадав найголовніші дати з Листопадових подій і подав загально їх значення. Чол. хор „Бандура" відспівав „В'язанку стрілецьких пісень", муз. Гайворонського. Виконання було дисципліноване і настроєве.

Учениця „Рідної Школи" Анна Ковальчук продеклямувала вірш „Листопад". І змістом і виразно - настроєвою деклямацією вірш гарно передав загальний настрій Свята. Хор „Бандура" виконав пісню „Їхав стрілець", муз. Гайворонського. Учениця „Рідної Школи" Джіні Барр ясно продеклямувала вірш „Рідний край". Після деклямації хор „Бандура" проспівав пісню „Накрила нічка", муз. Гайворонського. Вкінці маленька учениця „Рідної Школи" Христя Тепер продеклямувала відважно вірш „Я маленька українка".

Святочну промову виголосив о. прот. Михайло Мостенський. У своїй промові о. прот. М. Мостенський згадав про Листопадові події і їх значення. Цими подіями почалася нова доба на Західньо - Українських Землях, а пізніше вони спричинилися до подій загально - українського значення: проголошення Соборности, здобуття соборними українськими силами Києва.

Під час перерви відбулася збірка на Український Національний Фонд. Зібрано $77. Промову перед збіркою виголосив о. прот. М. Мостенський.

У другій частині Академії чол. хор „Бандура" відспівав пісні „Гей, гук, мати, гук", муз. Лисенка, і „Засяло сонце", муз. Недільського. Як і завжди, хор співав прекрасно, і присутні подякували співакам щирими оплесками. На місці буде тут згадати, що чоловічий хор „Бандура" дуже солідно працює і користується доброю славою і серед своїх і серед чужих. Хор часто запрошують чужі товариства і церкви. Скрізь хор здобуває заслужену похвалу і вдячність. Наступною точкою була деклямація „Любіть Україну". Деклямацію голосово переконливо виконала учениця „Рідної Школи" Іванна Косюк. Потім Іванна Косюк і Джіні Барр виконали в дві руки „Серенаду" Шуберта. Обидві були одягнені в українські строї. Виконання було делікатно - чутливе, ясне й виразне у мелодійних переходах і тональних звучаннях. Учениця „Рідної Школи" Марія Ковальчук гарно продеклямувала вірш „Живи, Україно", який вдало підходив до ідеї й настрою Свята. Останньою точкою була гра на клявірі твору Ніщинського „Закувала та сива зозуля". Грала Джіні Барр. Молода артистка уже кілька разів тішила українське суспільство своєю грою. І цей раз вона показала, що солідно працює, щиро відчуває свою гру і вдумливо інтерпретує композиції. Звучання і сила тонів, технічна вправність показують, що молода артистка на добрій дорозі до успіху.

Кінцеве слово виголосив п. Кость Корніцький, предсідник Парафіяльного Уряду. Згадав про значення Свята і висловив щиру подяку виконавцям за гарне виконання програми. — Свято відбулося у парафіяльній залі при Українській Православній Церкві ім. св. Михаїла.

Степан Лісовий

Листопадове Свято в Міннеаполісі, Мінн.

6 листопада українська громада в Твін-Сіти вітала радісну подію, святкуючи Свято Листопадового Зриву, влаштоване місцевою Пластовою Станицею. Треба відмітити, — що Листопадове Свято завжди було влаштовуване місцевою філією УККА. Цим разом Управа філії пішла назустріч пластовій молоді та віддала влаштування цього свята в їхні руки. Треба з радістю признати, що наша молодь ступає самостійно на громадський шлях.

Рік тому на сторінках преси появилися були слова пластунки М. Богачевської „дайте нам можливість проявити наші сили". Радіємо, що слова ті стають дійсністю, бо вище згадане свято — було виконане виключно силами пластової молоді — включно з мистецьким оформленням сцени, яке виконав пл. Роман Луцик. Треба признати, що в малій групі пластунів находиться найбільш здібна молодь, яка вивела різноманітну програму з 12 точок.

Свято відкрив голова філії УККА в Міннеаполісі п. Ломбровський. Американський гимн відіграла на фортепіяні п-ка Уляна Крамарчук. Приємне враження огорнуло присутніх, коли до пластового гимну станула молодь в одностроях, почавши від малих новачок і скінчивши на старих пластунах. З'яким гордим зворушенням співали вони цей бадьорий гимн.

Вступне слово виголосив станичний пл. сен. Мирон Крамарчук. Він підкреслив коротко і річево важливість Листопадового Зриву та нерозривну участь у ньому українського Пласту. Після цього, мала новачка Люба Левицька гарно продеклямувала вірш „Коли ми вмирали". Реферат прочитав пл. сен. С. Вовчак. Відтак слідувала спільна рецитація гуртка новачок. П-ка Уляна Писовська, при фортепіяновому супроводі пл-ки Тані Гринишин, вивели мелодеклямацію „Як стрінеш, пластуне, самітню могилю". Вдалою була інсценізація - фрагмент „Перший Листопад" під мистецьким керівництвом арт. О. Карпяк-Бенцаль. Відтворено блискучий момент, як українські суспільні верстви вітали появу прапору на ратуші Львова. Після цього слідував дует пл. Тані Гринишин і пл. сен. Ярослава Луцева, які проспівали пластові пісні „Сріли у сумерку зорі" і „Не журіться, юні друзі". Пл. Ліда Курилко проспівала сольо „Заквітчали дівчатонька" і „На чужині загибаю". Пл-ка Т. Гринишин продеклямувала вірш „Поклін героям". На закінчення програми пластовий хор, під дириґентурою інж. Є. Карпяка проспівав дві пісні „Під Вродами зацвили маки" і „Від синього Дону до сивих Карпат". Відспіванням національного гимну закінчено це вдале свято.

Присутні залишали залю з вдоволенням та надією, що наша молодь буде щораз то більше з ентузіязмом проявляти свої сили та віддано ступати на громадський шлях праці.

К. Г.

● **В Об'єднаних Націях** Бюджетова комісія морочиться, як запевнити фонди на утримання міжнародного війська в Конго. Ірляндія, Ліберія і Швеція є за те, щоб гроші на ту ціль брати з загального бюджету ОН і що тому СССР і його сателіти мусять платити туди належну частину, чого вони тепер не роблять. Пакістан, Сенеґаль і Тунісія пропонують „компроміс", який визнає совєтську тезу, що за нинішній хаос в Конго винувата головно Бельгія і тому вона повинна платити найбільше.

„НАШ ШЕВЧЕНКО"

Повний зміст тількищо випущено „Свободою" Шевченківського збірника-альманаха на 1961-ий рік, що появився у спільному виданні Українського Народного Союзу і Наукового Товариства ім. Шевченка у ЗДА для вшанування пам'яті Тараса Шевченка у 100-річчя його смерти. Альманах надруковано у великому, 20-тисячному тиражі і його саме тепер висилається на адреси всіх передплатників „Свободи". Книжка має 256 сторінок друку і понад 80 ілюстрацій в тексті. Її ціна для передплатників „Свободи" — тільки ДВА ДОЛЯРИ.

ЗМІСТ:

ЯК ТАМ ВОНО НА ЦІЛИННИХ ЗЕМЛЯХ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

торбою, носиться Нікіта Хрущов з кукурудзою. Чотири роки тому він заявив, що також і на цілині добре піде кукурудза, ця „королева ланів", як її називають хрущовські підлабузники. „Нікіта Сергеєвіч мав абсолютну рацію! — стверджує совєтський авторитет у справах сільського господарства, А. Шевченко, але тут же додає: — Однак, треба дивитися правді в очі. Багато колгоспів та радгоспів ще не навчились (!) плекати кукурудзи, вона в них заростає бур'янами і дає мізерні врожаї. Крім того насіння кукурудзи, яке присилають до Казахстану, дає малу схожість".

Заперечувати Хрущову аґрономи не відважуються, але, шукаючи виходу з безвихідної ситуації, пропонують свої спасенні рецепти: поруч пшениці, як рекомендованої Хрущовим зернової культури, займатися іншими зерновими, а також бобовими культурами і житом.

На недостачу й низьку якість сільсько - господарських машин нарікають майже всі керівники радгоспів. Це також „хворе місце", дуже тяжка проблема в освоєнні цілинних земель. Тут згадаємо лише про славлений свого часу в совєтській пресі т. зв. причіпний комбайн, що, як аж тепер виявилось, у практичній роботі не склав іспиту і масово заміняється самохідним комбайном. Ця конфузна для совєтської „найпередовішої техніки" справа викликала була в сільсько -господарському машинобудівництві велике потрясення. Причіпний комбайн обслуговують 4-5 робітників, а самохідний — один. Зібрати одному комбайнерові на самохідному комбайні пшеницю з 300 гектарів,, — запевняють фахівці, — це значить заощадити 7,000 рублів.

Надзвичайно важливі в освоєнні цілинних земель проблеми — низький рівень організації праці і нікудишня трудова дисципліна. Мільйони пудів збіжжя гинуть також через відсутність відповідних приміщень - елеваторів, через недбале ставлення до своїх обов'язків шоферів - возіїв збіжжя. Якими цифрами визначається цьогорічна втрата врожаю в Казахстані сказати тяжко, в кожному разі на початку листопада, коли вже всі лани були вкриті снігом, не зібрано ще там збіжжя з 8.000,000 гектарів.

Чи поставлять на пленумі ЦК КПСС на обговорення найпекучішу проблему освоєння цілинних земель: небажання людей працювати, цілковиту неохоту реалізувати чужі їхньому серцеві завдання Москви? Ілюструючи таке „наплювательське" відношення цілинників до „соціялістичного господарства", голова колгоспу „Родіна" розповів такий характеристичний випадок: „Одного разу працювали на полі декілька наших колгоспників. У колгоспні посіви зайшли пастися їхні власні корови. Що ж ви думаєте, вигнали вони з шкоди ту худобу? Ні, вони начебто нічого не завважали ...' Лише небажанням працювати можна пояснити те, що в Кустанайській області залишились цього року величезні масиви нескошеної пшениці, а на дорозі Кустанат - Дем'янівка, як повідомляє „Комсомольська Правда", на кожному кілометрі розсипано не менше як тонну збіжжя.

**

„Нинішній рік на цілині, — читаємо в „Правді", — був своєрідний. Випала цілком достатня кількість вологи, але надзвичайно мало було тепла. Старожитці твердять, що за останнє півстоліття такого року не було. Коротко кажучи: цього року на цілинних землях був великий неврожай. „Правда" в обережній формі стверджує, що „в 1960-му році умовини для вистигання збіжжя були навіть менше сприятливі, як у холодному 1947-му", коли, як відомо, голодні селяни з Східньої України пробиралися до Галичини, щоб роздобути собі трохи муки чи інших продуктів.

Хрущов ще при владі, і тому ніхто в Совєтському Союзі не відважиться голосно поставити під сумнів доцільність його фантастичного експерименту, проти якого повстають і люди, і природа.

В. С-ко

Приймається ОГОЛОШЕННЯ Святочних Побажань у „Свободі"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошень:

1 цаль через 1 шпальту	$ 2.25
1 цаль через 2 шпальти	4.25
2 цалі через 2 шпальти	8.50
3 цалі через 2 шпальти	12.75
4 цалі через 2 шпальти	17.00
5 цалів через 2 шпальти	21.00
6 цалів через 2 шпальти	25.00

Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Зголошення святочних побажань, разом з грошовою оплатою, можна надсилати — найпізніше до 31-го ГРУДНЯ 1960 р.

Спорт

ЗМАГАННЯ ПРИ ВАТРАХ

УСК Ню Йорк — С. К. Нюарк 5:0 (3:0)

Ню Йорк, 11 грудня 1960. — Український Спортовий Майдан в Каледж Пойнті. УСК: Голуб - Черемха, Підгорецький - Форнеро, Керні, Е. Чижович - Мушак, Пачеко, В. Чижович, Моралес, Вітюк (В. Шмотолоха, Попович). Ворота: 22 хв. — В. Чижович, 33 хв. — К. Мушак, 37 хв. — М. Пачеко, 71 хв. — Е. Моралес, 73 хв. — В. Чижович. Наріжняки 6:0 для УСК-у. Суддя: Гуке. Глядачів: 300.

Висідаючи з холодного авта в ще більший холод, на грищі побачив я по обидвох сторонах горстки глядачів, а решта їх ще грілася в автах. По обох сторонах грища горіли чотири ватри, а на грищі ішли змагання резерви. Стан 1:1. Ворота для УСК-у, довідуємось, стрілив капітан Стефан Шмотолоха. Наші тиснуть, у висліді чого здобувають ще двоє воріт зі стрілів Юрка Реннера і „Дзюня" Шмотилохи.

Вкінці передзмагу починає налітати сніг, а холод чим раз глибше продирається до костей глядачів. Початок змагань приносить пожвавлення: в окладі УСК-у нове обличчя арґентинець М. Пачеко на правому лучнику. Напад УСК-у раз - у - раз підходить під ворота „кінцевого світла" табелі „Великої Десятки" Ліґи, а глядачі залежно від ситуації на грищі то гріються біля ватри, то дивляться на змагання, коли приходять підворітні акції. Вкінці перевага УСК-у перетворюється в ґолі. В другій половині маємо вже справжню сніговію, в якій суддя та змагуни нагадують радше казкові фіґури, а наші нападники „казково" невикористовують хмару підворітних нагод. Напад здобувся в другій половині на двоє воріт, але зголоднілі на ґолі симпатики УСК-у вдоволені і цим та вислідом 5:0. Приємно було бачити в акції при кінці змагань В. Шмотолоху і І. Поповича. При оцінці змагань важко сказати, чи це вже прийшов кінець кризи УСК-у, бо Нюарк був слабим противником. Хочемо однак вірити, що так.

Роман Лисняк

В останній рецензії п. Р. Лисняка („Свобода" ч. 238) закралася похибка у реченні, що мало звучати ось так: „Треба зробити уважну аналізу, яка напевно покаже, що більше вартісним є власний, хоч технічно слабший, змагун зі серцем, як платна зірка — жонґлер, який краще підходить до цирку".

ВІСТІ З УСКУ-У

● Інші висліди неділі: СК Пассайк Б — УСК Б 2:0. „Слаґери" не використали двох карних. Елизабет СК юньйори — УСК „А" юньйори 0:1. Ворота стрілив В. Немежицький. Колпінґ юньйори — УСК „Б" юньйори 6:0.

● В четвер, 8-го грудня ц. р. досі непереможена друга дружина столової ситківки УСК-у перемогла сельну дружину СК Айнтрахт 9:3. Героєм дня був Зенон „Маестро" Зварич, що в маратонському матчі (55 хвилин!) переміг Швайґерта і здобув переломову — восьму — точку. Склад: З. Зварич, Е. Дмитренко, Я. Куровицький, О. Наливайко, В. Гной, В. Сворак.

Гайле Селяссі вернувся до столиці Етіопії — ворохобники програли

Аддіс Абеба. — Абісинський, чи пак етіопський монарх Гайле Селяссі, який під час своєї візити в Бразилії дізнався про переворот проти нього в його столиці, очолюваний нібито його власним сином, і негайно відлетів назад, відніс повну перемогу над ворохобниками. Гайле Селяссі приземлився спершу на летовищі в Асмарі за 450 миль від Аддіс Абеби, але вже в минулу п'ятницю прилетів до самої Аддіс Абеби, де стрінув його на летовищі його син та інші абісинські достойники. Гайле Селяссі заявив, що він відразу не вірив вістці, наче б його син підняв був бунт проти нього, та що його син, наступник престолу Асфа Воссон діяв під примусом. Не оприлюднено ще всіх подробиць перевороту, який тривав лише чотири дні. За газетними інформаціями, змовники вбили 19 найвидатніших членів уряду та прибічників імператора. При ліквідації перевороту буцім-то згинув його головний автор, генерал Мулуґета Муллі, але більшість зворохоблених старшин буцім-то втекла літаком.

Засновано економічну організацію 20-х заможних країн Заходу

Париж. — У Парижі відбувся в минулу середу 14-го грудня ц. р. урочистий акт підписання статуту міжнародної економічної організації, яка охоплює 18 найзаможніших держав Західньої Европи плюс дві країни американського континенту. Членами тієї організації, що називається Організація для економічної співпраці і розвитку, є: Англія, Франція, Західня Німеччина, Італія, Голляндія, Бельгія, Люксембурґ, Швеція, Норвегія, Данія, Швайцарія, Австрія, Еспанія, Португалія, Ірляндія, Ісляндія, Греція і Туреччина, плюс З'єдинені Держави і Канада. Таким чином до цієї нової організації ввійшли всі країни 6-членного континентально - европейського спільного господарського ринку і 7-членної Асоціяції країн вільної торгівлі під проводом Англії. Нова організація буде в першу чергу старатися узгіднити інтереси обох названих західньо-европейських господарських бльоків, щоб оминути небезпеку митної війни між ними, як також буде займатись найбільшими проблемами економіки цілого західнього світу. Чартер нової організації підписали міністри фінансів усіх 20-х держав. Головним ініціятором і автором тієї організації був заступник державного секретаря для фінансових справ Даґлас Діллон, який був на тій церемонії разом із секретарем фінансів Андерсеном.

На конференції міністрів у Парижі ЗДА запропонували атомову зброю НАТО

Париж. — На конференції 15-ох міністрів закордонних справ членських держав Організації Північно-атлянтійського пакту (НАТО) державний секретар Крістіян Гертер запропонував в минулу п'ятницю 16 ц. м., що ЗДА можуть віддати під військову й політичну контролю НАТО „атомовий арсенал", в який входило б коло 100 атомових ракет типу Полярiс і Першінґ з засягом на середню віддаль та 5 атомово-підводних човнів, узброєння також ракетами Поляріс. Наступного дня, в минулу суботу 117 ц. м. секретар оборони Томас Гейтс закликав до військової й економічної єдности всіх західніх країн бльоку НАТО, щоб успішно протиставитись загрозі від Совєтів. Державний секретар зокрема вказував на очевидне рішення Москви спровокувати громадянську війну з ціллю повного заволодіння комунізму в двох далеко одна від одної віддалених країн — у Ляосі в Північній Азії та на Кубі. Найпалкіше підтримав плян Гертера атомового арсеналу НАТО західньо-німецький міністер оборони Франц Йосиф Штравс, який запропонував, щоб найдалі до найближчої весни виготовити плян західніми військовими, політичними і господарськими колами. Речники ЗДА на Паризькій конференції підкреслили, що західньо-европейські країни, члени НАТО, мають заплатити за атомову зброю, бо ЗДА не всилі надалі давати їм дарунки з доставами зброї. Канадійський міністер закордонних справ Гавард В. Ґрін передав від прем'єра Діфенбейкера проєкт, щоб як мога скорше відбулась конференція „на вершинах" всіх голів урядів НАТО, пропонуючи на місце такої конференції Оттаву в Канаді.

● **Москва оскаржила Ізраїль,** що той старається своєю технічною допомогою і доставами зброї деяким африканським країнам вести там підривну роботу. Ізраїль відповів, що перший Совєтський Союз започаткував озброювання африканських держав і по нині постачає зброю Єгиптові, який явно проголошує свої воєнні заміри супроти Ізраїлю. Якщо Совєти тільки мали б можливість — кажеться в заяві Ізраїлю — то вони напевне висилали б явно і тайно зброю кожній країні в Африці, що її хотіла б.

● **Департамент торгівлі** повідомляє, що особисті прибутки американців в листопаді були такі самі, як в жовтні цього року, що свідчить про те, що не зменшився добробут в цій країні. В листопаді і жовтні особисті прибутки виносили $409,-500,000,000 в річному відношенні. Річне відношення дістаємо таким способом, що прибутки з одного місяця множимо через 12.

Посмертні згадки

Михайло ЛЕНИК — член Б-ва св. Юрія, Відд. 379 УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 7-го грудня 1960 р., на 40-му році життя. Покійний народився в селі Дрищів, пов. Підгайці, Зах. Україна. Полишив у великому смутку дружину Анну. Похорон відбувся 10-го грудня 1960 р., з пох. заведення до церкви св. о. Миколая, а опісля на цвинтар св. о. Миколая. — В. Н. П.!

М. Семків, секр.

Дмитро ЯКУБОВСЬКИЙ, член Б-ва св. о. Миколая, Відд. 106 УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 3-го грудня 1960 р., на 75-му році життя. Покійний народився в селі Обертин, повіт Городенка, Зах. Україна. До ЗДА прибув 1913 р., а до УНСоюзу вступив, разом із своєю родиною, в 1939 р. Похорон відбувся 7-го грудня 1960 р., з пох. заведення до церкви св. о Миколая, при участі Родини, Приятелів та Членів 106 Відділу. По похоронних відправах в церкві Покійного поховано на українському цвинтарі св. о. Миколая, Гіґґінс Ровд і Десплейн Ривер. Покійний полишив у смутку дружину Юлію, 3-ох синів: Йосифа, Леона, Володимира, 3 невістки, 2 внуків і 1 внучку. — Вічна Йому Пам'ять!

Г. Дацьків, секр.

Юстина ЯНОВСЬКА — довголітня членка Відд. 112 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, померла, по довгій і тяжкій недузі, 18-го листопада 1960 р. Покійна походила з Ляшок Мурованих, пов. Старий Самбір, Зах. Україна. До УНСоюзу вступила 1933. Полишила у смутку чоловіка Антона, 2 синів: Михайла й Івана, 2 внуків, брата і сестру у Краю. Похорон відбувся 21-го листопада 1960 р., при участі Родини, С-ва 112 Відд., Краянів і Знайомих, з кат. церкви св. ап. Петра і Павла на цвинтар св. ап. Петра і Павла в Парма, Огайо. — В. Й П.!

Управа

ТАРЗАН, ч. 4,572. В келії.

Мавполюд розпачливо змагався за свою волю. Але його перемогло більше число ворогів.

Його завели до темного глухого місця будинку і там ув'язнили.

Незабаром запанувала тиша, але Тарзанові ніздря затремтіли з остороги... Це ж був ще хтось в келії!